

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 159/2020
21.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Парлаћ, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа Миодраг Војновић, адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3448/19 од 12.09.2019. године, у седници одржаној 21.10.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3448/19 од 12.09.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 2995/17 од 09.05.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 2995/17 од 09.05.2019. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен 28.12.2005. године који је оверен пред Општинским судом у Темерину истог дана под бројем ЗР 177/05 између пок. ВВ, као примаоца издржавања и ББ, као даваоца издржавања, чији је предмет била имовина сада пок. ВВ ближе описана у том делу изреке, те да се обавезе тужени да тужиоцу на име тржишне вредности наведене некретнине исплати 67.738,85 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3448/19 од 12.09.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09) који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између туженог као даваоца издржавања и пок. ВВ, оца тужиоца као примаоца издржавања закључен је 28.12.2005. године уговор о доживотном издржавању и оверен пред Општинским судом у Темерину под бројем Ов2-93/05 истог дана када је и закључен. Овим уговором прималац издржавања располагао са својим сувласничким уделом од 37/76 делова стана број ... на ... спрату стамбенопословне зграде број ... саграђене на парцели ..., која се води под кућним бројем ..., на ... у ..., уписаној у зкњ. улошку број ... КО ... у корист даваоца издржавања, с тим да ће се промена власништва извршити у тренутку његове смрти. Давалац издржавања се обавезао да ће издржавати примаоца издржавања, тако што ће му пружати сву потребну негу за време његовог живота, водити бригу о њему, обезбедити му редовну исхрану, хладну и топлу храну, спремање, прање, по потреби лекарску негу и лекове, те да ће га у случају његове смрти сахранити по месним обичајима. Одређено је и да ће се прималац издржавања преселити код даваоца издржавања ради пружања најквалитетније могуће неге. Обавезе из наведеног уговора су у целости извршене, квалитет и обим пружених услуга нису спорни. У уговору о доживотном издржавању је констатовано да је тужилац АА, син примаоца издржавања у току јула 2005. године свом оцу изрекао цитиране увредљиве речи, те да га је прималац издржавања због неблагодарности искључио из наслеђивања. Истог дана када је сачињен уговор о доживотном издржавању, сачињен је и налаз и мишљење сталног судског вештака неуропсихијатријске струке на захтев примаоца издржавања, у коме је констатовано да је прималац издржавања покретан, исправно оријентисан у сва три правца и комуникативан, те способан за самостално формирање и изражавање воље и за правилно расуђивање.

Прималац издржавања ВВ је рођен ...1937. године, а преминуо је ...2006. године. Тужилац АА, син примаоца издржавања, је рођен у брачној заједници између пок. ВВ и ГГ. Родитељи тужиоца су се развели када је он имао непуних годину дана и све до своје 24 године није имао контакт са оцем. Након успостављања контакта тужилац није био близак са оцем, а од маја 2005. године га више није посећивао. Отац туженог ДД се упознао са пок. ВВ у фебруару 2005. године испред пензионерске бербернице којом приликом је ВВ позлило па га је отац туженог отпратио до стана, купио намирнице и након тога наставио да га посећује и дружи се са њим. Пок. ВВ је затим предложио оцу туженог да закључе уговор о доживотном издржавању који овај није прихватио већ је предложио да се такав уговор закључи са његовим сином као даваоцем издржавања. Пре закључења овог уговора, тужени је као давалац издржавања закључио још један уговор о доживотном издржавању 05.09.2001. године са ЂЂ као примаоцем издржавања, који је оверен пред Општинским судом у Темерину, а прималац издржавања је преминуо истог дана када је уговор закључен. Тужени је по занимању ... запослен у Служби ... у ..., па је у оквиру свог посла по позиву долазио и у стан пок. ВВ ради интервенције и пре упознавања са њим посредством свог оца. На територији Новог Сада постоје четири службе хитне помоћи које нису подељене по реонима. Пок.

ВВ је од 1985. године лечен од хроничног опструктивног бронхитиса, а од 1999. године и од високог крвног притиска. Прва посета диспанзеру за плућне болести је била 2002. године. Два пута је хоспитализован у Институту за плућне болести Војводине, први пут у јануару 2006. године, а други пут у јулу 2006. године када је и преминуо. Код њега је констатован тежак опструктивни поремећај вентилације са јаком хиперинфлацијом плућа и манифестном глобалном респираторном инсуфицијенцијом. Такви болесници имају животни век до пет година, већина њих умре током прве три године болести, а око 5% доживи и пет година живота. Тужени као ... техничар са средњом стручном спремом није могао да процени преостало време живота сада пок. ВВ.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да закључени уговор о доживотном издржавању није ништав у смислу члана 103. ЗОО јер је намера примаоца издржавања приликом закључења наведеног уговора била да себи обезбеди адекватну негу и помоћ у старости посебно имајући у виду да се одрекао блиског лица – сина. Поред тога, закључили су да тужени као давалац издржавања није могао да процени дужину живота примаоца због његове болести, тако да је постојао елемент алеаторности при закључењу уговора. Осим наведеног, тужени се и није старао о примаоцу издржавања у смислу члана 196. Закона о наслеђивању, због чега му није била потребна сагласност органа старатељства за закључење наведеног уговора.

Основано се у ревизији указује да је у поступку пред нижестепеним судовима учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, због чега су нижестепене пресуде морале бити укинуте.

Из исказа туженог саслушаног у својству парничне стране утврђено је да је контакт између примаоца и даваоца издржавања по први пут остварен изласком туженог на лице места ради пружања здравствене помоћи у саставу екипе хитне помоћи, пре упознавања сада покојног ВВ са оцем туженог. Из исказа сведока ЕЕ и ЖЖ, које су нижестепени судови ценили и прихватили као истините и сагласне осталим доказима, утврђено је да су туженог виђали код сада пок. ВВ који им је рекао да је тужени „момак који ради у ...“, „момак са којим ће закључити уговор и који ће се бринути о њему“. Из исказа сведока је утврђено да је тужени спавао код пок. ВВ и да се о њему бринуо. Нижестепени судови су констатовали и да су обавезе туженог као даваоца издржавања из закљученог уговора (пружање потребне неге за време његовог живота, вођење бриге о њему, обезбеђење редовне исхране, спремање, прање, по потреби лекарску негу и лекове, сахрана по месним обичајима, пресељење код даваоца издржавања) у целости извршене. И поред овако утврђених чињеничних чињеница нижестепени судови закључују да уговор који је закључен између даваоца и примаоца издржавања није закључен у смислу члана 196. Закона о наслеђивању јер се, по њиховој оцени тужени није старао о примаоцу издржавања у оквиру свог занимања, а ни контакт између туженог и сада пок. ВВ није остварен у оквиру обављања занимања туженог. На овај начин нижестепени судови су учинили битну повреду из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП јер о битним чињеницама постоји противречност између онога што је у разлозима пресуде наведено о садржини исправа (уговор о доживотном издржавању) и исказа саслушаних сведока и туженог.

У поновном поступку нижестепени судови ће имати у виду члан 196. Закона о наслеђивању по коме је ништав уговор у коме је давалац издржавања физичко или

правно лице које се у оквиру свог занимања, односно делатности и стара о примаоцу издржавања (медицинско особље, болнице, различите агенције и слично) ако претходно за уговор није добијена сагласност надлежног органа старатељства (изјава надлежног органа да би у случају да је таква сагласност затражена она била дата, не замењује писмену сагласност надлежног органа) и утврдити да ли је тражена и прибављена сагласност органа старатељства за закључење наведеног уговора као неопходан услов његове пуноважности.

На основу члана 406. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија
Звездана Лутовац,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић